

Câu chuyện ngoài tai

Máy dập bàn góp cùng nhau ở trên tờ báo

Bà là câu chuyện ngoài tai mà dân cõng công phái phản trân thi biết là một sự kiện bất-dắc-dĩ, trước khi chưa viết cõng tái lối; sau khi đã viết lại càng tiếp lối làm nã. Tiên-nhó có câu: « Bất-khả dù ngon nhì dù chí ngon, thất ngon ». Nghĩa là: « cái người không đáng nói với mà nói, thì phi-mát lời nói ».

Nhiều đọc báo, Lực-Tinh-Tân-Vân số 2.028 ra ngày 23 Juillet 1925 thấy một bài đầu-dò là: « Một vị Bắc-ky Tân-si giả Đầu-Nam Trần-huy-Liêus. Đọc xong bất giác mà buôn cười, buôn cười vì quân tiều-phòn đã hết thô công-kích rồi nã mồi xoay ra phương diện này, khi không đặt-dò nã đầu, tôi kinh trước đã có dãng vò Bùn-báo một bài nhan dã là: « Con lồng xanh » tức chỉ vào những bợn ấy đó. - Thời thường thanh-thể diêu-linh thi lâm kinh khinh-khí; buôn vong cao với thi lâm kinh ghen-ghét; cõi một đám người ghen-ghét bên ngoài cũng dù doan-bót người trong cuộc; cõi người trong cuộc cũng dù doan-bót bợn người ghen-ghét bên ngoài; ghen-mặt tráng áy là thẳng ăn-trộm; ghen-mặt ngay-thắng áy là quán-xu-mi; cõi đó là thương, chung ghen-ghét người, không thể phả-hại bằng một cách đương-đường cành-chánh, thi phả-hại bằng một cách mưu-ám, con mè ghen-ghét nã ám-ánh vào tâm-hồn, thi đầu cai thủ doan-dò mặt náo chung cõng & đâm lam sã áy cái tu-cách của nó dã như thế: tam lý của nó dã như thế, thi đầu người trong cuộc tuc là người nó đang tìm cách phả-hại cũng không dâng giàn mà lại đang cười, không dâng gết mà lại đang thương!

Tôi trước khi vò Nam và sau kinh vò Nam, nhân vi cảm-ngó xui-khên mà tuồng doi đóng đóng nhiều vai, song nói rằng: « nghèo-khô » thi có nói rằng: « như bến » thi tuyet không có; mà « nghèo-khô » thi có dâng cho người chè cười không? Vậy mà máy kẽ trầu-nhão cũng có; kiêm chuyen, cho nên chuyen, có lèchola là nô sung-nhéo khô để nhục cho tôi là dâng sách, cái kiêm-thuc cũng dâng tuc cười! Cõi những thế mà thời đầu, ngày nay lại theo-dết nén cái tiếng: « Tân-si già », tuồng ai với ngon qua công-dâng rõ biết cái tâm-lòng hối-thủi ngâm-máu phung-người; cái mệt-khiếp nhược viết bài kỵ tên kẽ khác; cái bàng-Tân-si tôi có deer hay không, bắt-tát phải trả-lời, vì những bài phi-lộ tôi viết trong Nông-Cô Mìn-Dâms, trong Ngòi-but-Sát trong Đông-Pháp-Thời-Báo, có chõ nào xanh hõa là Tân-si không? Trong dõe-giá dã bít. Vậy thi ông Phạm-vân-Canh nào đó có lè kiền-vân của ông ở nơi đầu đường xô chy nào rõi ông đem dâng vò báo « Lực-Thinh-Tân-Vân » của ông chẳng? Hay ông là ông Nam-Dương dột lốt khung-cô thõ gi dâng-kích nõi người rồi dâng đến nõi vu chêng? Cái tâm-sycùa ông, cái tu-cách của ông dã không dâng kẽ, cứ nói ngay cái họe-thúc của ông như « Đầu-Nam »; mà ông giải là « Nam-Tào... Bắc-dầu » thi cũng du thấy lõi cái « dốt » của ông ra rồi! Tiên-nhó có câu: « Một lời nói người ta cho là khôn; một lời nói người ta hiết là khôn ». Hai chữ « Đầu-Nam » có lẽ làm « lõi-rao » cho cái « dốt » của ông chẳng?

Trong bài ông lại nói: « cũng ràng hay an-cáp-ô bón lây-và-cùn, mai-ancáp-ô báo kín-vái-dòng ». Có lè tên Đầu-Nam này xưa nay viết bài toàn cháp-nhết ở những bài dâng trong báo « Lực-Thinh-Tân-Vân, Trung-Lập-báo, Nhịt-tan-báo, Công-Luận-báo » là những áng văn-chương thơ-thú-vi, Đầu-Nam này muốn an-cáp deer vó cho thơm dâng-chép cõi mà bài của ông dã xin dâng vò « Lực-Thinh-Tân-Vân » thi truy-bút « Lực-Thinh-Tân-Vân » bay giờ là ông « Lê-quang-Vân » là người dâng-cõng-sự vón tài khi viết « Nông-cô-mìn-dâms, Ông-thú-hồi-coi-Ma-không-cùn-phai-nói-dến » Tân-si-gia » nói ngay dến « Tân-si-thiết » chàng-núi, thi ỏ vào thời buổi này có còn giá-tri gì không? Có cái gì đáng quí-làm cho ieb quí-làm với tài viết? Cái hi-vọng của Đầu-Nam này chỉ muôn là « người dàn-An-nam » thôi! Lấy lòng mình dc, đọc lòng người, cái-thức của làm truy-bút cho M. Lê-hoàng-Mưu (1) như thế?

Hieu ngoc
NG-CHUNG-CHINH
n 7 Ruele Garcerie

Ôi! Tiếng « ve-ve » của máy con lồng xanh, nay « ve-ve » điều này, biết dâu mìn không « ve-ve » tiếng khác, « ve-va » tót-dau, « hoi-thui » tót-dau, ta không dâng giòn mi mà chỉ thương mi!

Rót lại xin ngó lời dê ông P. V. C. biết rằng: « nếu ông muôn công-kích chép vò văn-chương của thi thi tôi xin vui lòng cầm bút hùa ông, chép cõi muôn dung dến cái mìeng-ljroi « domet-dai » như thế, thi nén dê phân cho máy con diem-dâng dât chuyet « mach-lieu », chép nhá viết bao không nén như thế. Ôi ! « Tờ Lực-Thinh-Tân-Vân » có tội gì, mà rước dâng những bài có giá-tri như thế? Hay thi Lực-Thinh-Tân-Vân có hán-hưng gí mà rước dâng một nhán-vật có glâ-tri trước kia dâng làm « cay-châ-bút Trung-Bảo-Tân-Vân » nay làm truy-bút cho M. Lê-hoàng-Mưu (1) như thế?

NAM-KIỀU.

Đông-Pháp-Thời-Bá

Đó là câu chuyện ngoài tai mà dân cõng công phái phản trân thi biết là một sự kiện bất-dắc-dĩ, trước khi chưa viết cõng tái lối; sau khi đã viết lại càng tiếp lối làm nã. Tiên-nhó có câu: « Bất-khả dù ngon nhì dù chí ngon, thất ngon ». Nghĩa là: « cái người không đáng nói với mà nói, thi phi-mát lời nói ».

Nhiều đọc báo, Lực-Thinh-Tân-Vân

số 2.028 ra ngày 23 Juillet 1925 thấy

một bài đầu-dò là: « Một vị Bắc-ky

Tân-si giả Đầu-Nam Trần-huy-Liêus.

Đọc xong bất giác mà buôn cười,

buôn cười vì quân tiều-phòn đã hết thô

đông-kích rồi nã mồi xoay ra phương

diện này, khi không đặt-dò nã đầu,

tôi kinh trước đã có dâng vò Bùn-báo

một bài nhan dã là: « Con lồng xanh »

tức chỉ vào những bợn ấy đó. - Thời

thường thanh-thể diêu-linh thi lâm kinh

khinh-khí; buôn vong cao với thi lâm kinh

ghen-ghét; cõi một đám người

ghen-ghét bên ngoài cũng dù doan-bót

người trong cuộc; cõi người trong

cuộc cũng dù doan-bót bợn người

ghen-ghét bên ngoài; ghen-mặt tráng

áy là thẳng ăn-trộm; ghen-mặt ngay-thắng áy là quán-xu-mi; cõi đó

là thương, chung ghen-ghét người,

không thể phả-hại bằng một cách

đương-đường cành-chánh, thi phả-

hại bằng một cách mưu-ám, con mè

ghen-ghét nã ám-ánh vào tâm-hồn,

thi đầu cai thủ doan-dò mặt náo chung

cõng & đâm lam sã áy cái tu-cách

của nó dã như thế: tam lý của nó dã

như thế, thi đầu người trong cuộc tuc

là người nó đang tìm cách phả-hại

cũng không dâng giàn mà lại đang

chung, không dâng gết mà lại đang

thương!

Tôi trước khi vò Nam và sau kinh

vò Nam, nhân vi cảm-ngó xui-khên

mà tuồng doi đóng đóng nhiều vai,

song nói rằng: « nghèo-khô » thi có

nói rằng: « như bến » thi tuyet không

có; mà « nghèo-khô » thi có dâng

cho người chè cười không?

Vậy thi lâm kinh khinh-khí

không thể mà lâm kinh khinh-khí

